

Оценка на потенциала на миграционния натиск като основа при разработването на адекватни мерки за противодействие

гл. ас. д-р Спас Ташев, ИИНЧ-БАН

Кръгла маса „Бежанската криза – предизвикателство пред българските институции. Превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност, свързани с бежанския проблем“

26 септември 2016

Миграционният натиск – основно предизвикателство пред сигурността

- 2013 г. Доклад на КС по НС: Засиленият миграционен натиск е едно от най-сериозните предизвикателства пред националната сигурност на България през последните години.
- 2015 г. Доклад за състоянието на националната сигурност: Бежанският натиск, кризата в Украйна и нарастващата опасност от терористични атаки са заплахите пред националната сигурност на България.
- 2016 г. Росен Плевнелиев: Засиленият миграционен натиск представлява най-голямото предизвикателство пред ЕС.

Правителствени документи, имащи отношение към миграционния натиск

- Националната стратегия в областта на миграцията, убежището и интеграцията (2011-2020).
- Националната стратегия за интеграцията на лицата, получили международна закрила в Република България (2014-2020).
- Стратегията за интегрирано гранично управление на Република България (2014-2017).
- 2013 г. - План на МС за овладяване на кризисната ситуация, възникнала вследствие на засиления миграционен натиск към територията на Република България.
- 2014 г. - Доклад на МВР за предприетите действия от органите на държавната власт по управление на кризата, породена от засиления миграционен натиск.

Миграционният натиск като теоретичен проблем

- Независимо, че е изградена теоретична концептуална рамка, липсва дефиниция и утвърдена методология за изследването му.
- Понятието се използва все по-произволно в научни и публицистични текстове.
- В България миграционният натиск се отчита чрез броя на регистрираните случаи на нелегална имиграция и чрез съпоставянето с предходен период се правят изводи за неговото намаляване или увеличаване.

Проф. Томас Щраубар, съвременен „класик“ в теорията за миграционния натиск

- Миграционният натиск не е само последица от миграционния потенциал на страните на произход.
- Преградите пред придвижването на миграционния поток създават миграционния натиск.
- Миграционният натиск не се измерва със съществуващите миграционни потоци. Миграционният натиск е сила на въздействие, която все още не се е реализирала, т.е. не е станала ефективна. Именно поради тази причина изчисляването на миграционния натиск, основаващо се на съществуващите в даден момент или период миграционни потоци е с малка практическа полза.

*Миграционен пробив на защитно гранично съоръжение.
Миграционният натиск не се измерва с броя на преминалите
мигранти, а с броя на тези, които се опитват да преминат
държавната граница.*

Място на миграционния натиск в миграционния процес

Дефиниция на миграционния натиск

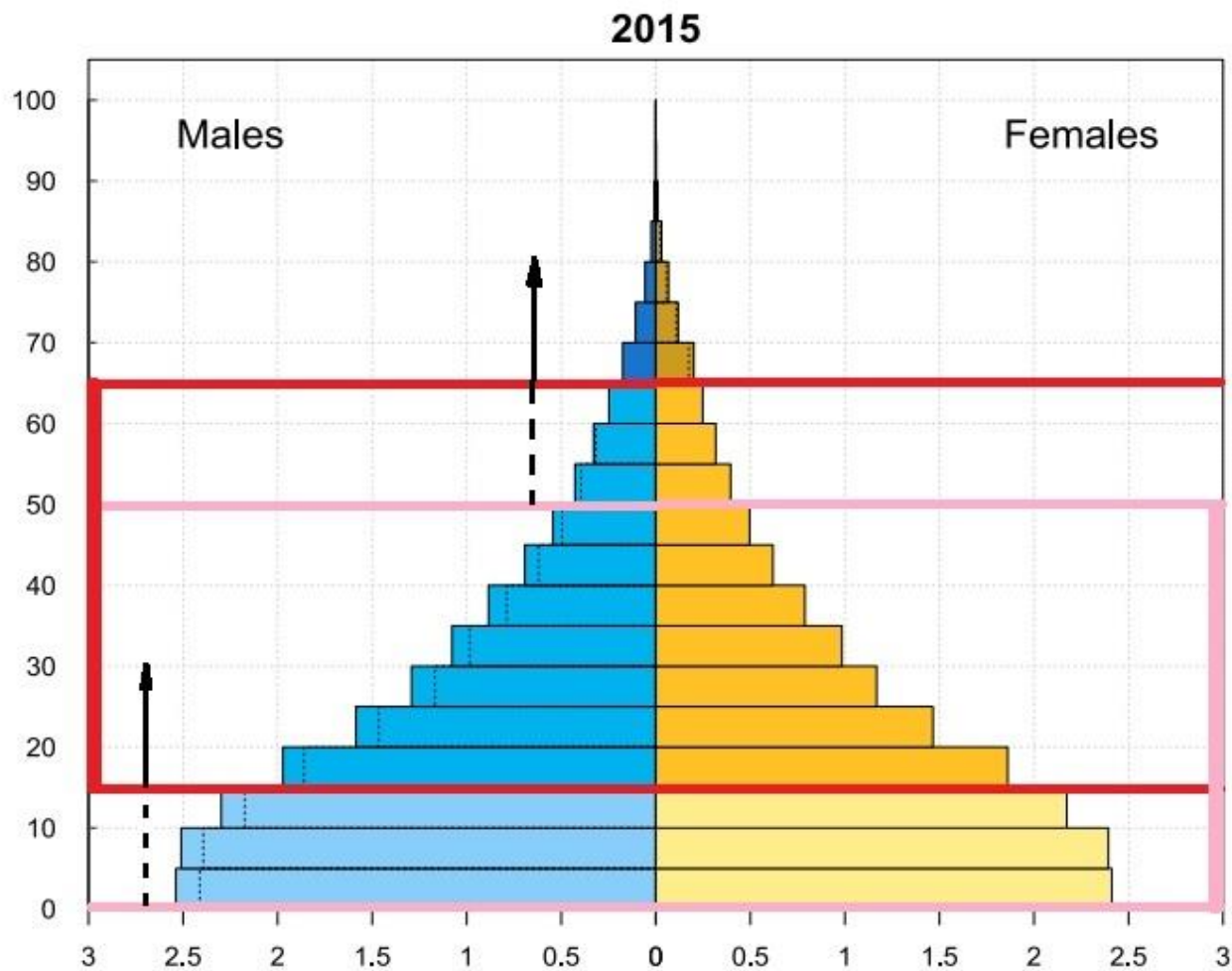
Миграционният натиск изразява въздействието от миграционните потоци върху държавната граница на транзитната или приемащата държава чрез търсенето на възможност за нейното преминаване. Той е резултат от една започнала в страните на произход, но все още незавършила в приемащите държави международна миграция, породена от изолираното или комбинирано въздействие на демографски, икономически, социални, политически или екологични причини. Мигрантите, формиращи миграционния натиск, са част от миграционния потенциал на страните на произход, на който не е позволено да се реализира вследствие на ограниченията, въведени поради затруднения или невъзможност на икономическата и социална система на транзитната или приемащата държава да пропусне, приеме, интегрира и социализира по-голям брой имигранти. Броят на мигрантите, упражняващи миграционния натиск, показва степента на развитие на миграционния процес и неговия потенциал, ако не бъде овладян.

Интегриран подход за анализ чрез единен регистър на факторите, пораждащи риск от миграция

Включва комплексен анализ на следните основни миграционни фактори:

- Демографски (траен характер на демографската структура на населението в страните на произход).
- Икономически (състояние на икономиката и ниво на доходи).
- Социални (състояние на обществото, степен на свобода).
- Политически (наличие на конфликти).
- Екологични (трайни тенденции в климатичните промени).

Демографските процеси в страните на произход като основен фактор, подлежащ на дългосрочно прогнозиране

Модел за изчисляване на миграционния натиск чрез коефициентите за демографски натиск върху пазара на труда в страната на произход и склонността към емиграция

$$MF_{(i \rightarrow j)} = \frac{P_{0-14(i)}}{(P_{15-64(i)} - P_{50-64(i)}) \frac{EM_{(i \rightarrow j)} + EM_{(i \rightarrow j)(tr) \rightarrow d}}{P_{0-14(i)} : (P_{15-64(i)} - P_{50-64(i)})}}$$

Европейската миграционна криза през 2015 в цифри

- 1,82 млн. нелегални преминавания на външните граници на ЕС. От тях 90,52 % са преминали по:
- **Източно-Средиземноморския миграционен маршрут** (885 хил. регистрирани случая или 48,59 %).
- **Западно-Балканския миграционен маршрут** (764 хил. случая или 41,93 %).

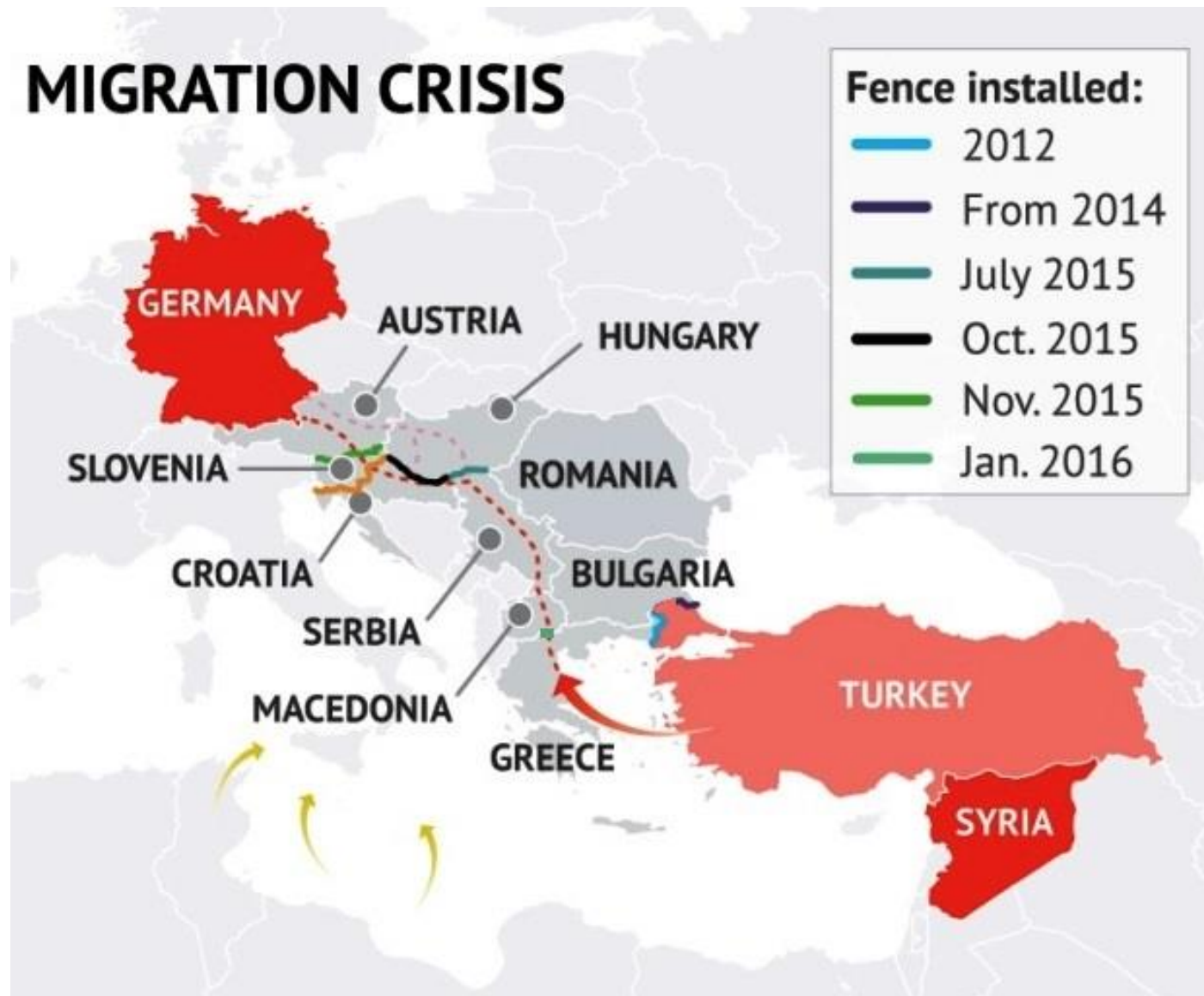
Миграционната заплаха за България до 2025 г. от трите основни страни на произход

- В Сирия, Афганистан и Ирак в трудоспособната група ще се включат нови 18,9 млн. души
- Групата на трудоспособното население ще бъде напусната окончателно едва от 3,2 млн. души.
- Потенциалната миграция от трите държави е 15,7 млн. души.

Миграционната заплаха за ЕС до 2025 г. от Близкия Изток и Северна Африка

- Освен Сирия, Афганистан и Ирак, Еритрея, Пакистан, Нигерия, Сомалия, Мали, Бангладеш, Гамбия, Иран и др. през 2014 г. са формирали отделни миграционни потоци с обем над 10 хил. души годишно и от тях произлизат 61 % от лицата, търсещи убежище в ЕС.
- При тях в групата на трудоспособното население ще навлязат нови 52,6 млн. души, а ще бъде напусната окончателно от 14,3 млн. души. **Потенциалната миграция е 38,3 млн. души.**

Миграционният натиск и защитните гранични съоръжения в ЕС

STRATFOR Decade Forecast 2015 – 2025: Джихадистката заплаха ще засилва ислямофобията на Запад и ще ускори раздробяването на Европа. Граничният контрол и изискванията за запазване на националната идентичност ще отслабят европейския принцип за свободно придвижване на хора. Затварянето на границите ще доведе до там, че Западните Балкани ще станат „тясното гърло на бутилката“ за мигрантите, макар че там и без това е пълно с етнически и религиозни противоречия... В резултат на всичко това за търсещите убежище ще стане по-трудно да стигат до Северна Европа. Някои ще потърсят други маршрути, а други ще останат в Западните Балкани. Вероятността от насилие ще се увеличи, доколкото някои от мигрантите против волята си ще станат имигранти в страни, които и без това страдат от висока безработица и етническо напрежение.

Среден вариант на прогнози за населението на Близкия Изток, Северна Африка и ЕС до 2100 г.

Регион	Показател	Година					
		2015	2020	2030	2050	2075	2100
Близък Изток	Население (млн.)	257,2	279,1	321,6	395,4	455,9	485,7
	Отношение на възрастова група 0-14 към 15-64	46,4	44,4	39,6	34,6	31,1	29,3
Северна Африка	Население (млн.)	223,9	244,4	282,4	354,3	418,2	451,8
	Отношение на възрастова група 0-14 към 15-64	51,3	51,5	44,5	38,3	31,8	28,9
ЕС (28)	Население (млн.)	518,9	522,4	524,8	516,9	494,0	482,8
	Отношение на възрастова група 0-14 към 15-64	23,6	24,8	24,7	26,4	26,6	27,1